

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci **žalobce: J. D.**, proti **žalovanému: Krajský úřad Olomouckého kraje, odbor dopravy a silničního hospodářství**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 2. 2011, č. j. KUOK 17285/2011, sp. zn. KÚOK/121008/2010/ODSH-SD/310, ve věci přestupku, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 25. 7. 2012, č. j. 76 A 21/2011 – 19,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 25. 7. 2012, č. j. 76 A 21/2011 - 19, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalovaný (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci, kterým bylo podle ustanovení § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 14. 2. 2011, č. j. KUOK 17285/2011, sp. zn. KÚOK/121008/2010/ODSH-SD/310. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Městského úřadu Šumperk, odboru dopravy, ze dne 2. 11. 2010, č. j. 51891/2010 DOP/MAKO-381, a toto rozhodnutí, kterým byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. f) bod 1. zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“), potvrdil. Uvedeného přestupku se měl žalobce dopustit tím, že dne 6. 5. 2010 v 7:40 hodin při jízdě v obci Šumperk, jako řidič dodávkového automobilu zn. Renault Master v době řízení držel

pokračování

v levé ruce hovorové zařízení, čímž porušil ustanovení § 7 odst. 1 písm. c) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů. Za spáchání tohoto přestupku mu byla uložena pokuta ve výši 1 500 Kč a povinnost nahradit náklady řízení v paušální částce 1 000 Kč.

Krajský soud v napadeném rozsudku opřel svůj právní názor o rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2011, č. j. 8 As 100/2011 – 70 (správně ze dne 2. 5. 2012 - poznámka NSS, všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná též na www.nssoud.cz). Zjistil, že mobilní telefon, který měl žalobce držet, není blíže popsán a vzal do úvahy i otázku, zda je adekvátní, aby policisté při podezření ze spáchání přestupku vyjeli za vozidlem se žalobcem s „majákem“, následovali ho a zastavili. Podle krajského soudu je doba 3 – 4 vteřin, po kterou policisté dle jejich výpovědí žalobce viděli, dobou krátkou na to, aby mohli s jistotou rozpoznat, že v ruce drží hovorové zařízení. Výpovědi policistů se liší ohledně počtu osob sedících ve vozidle, pouze jeden z policistů uvedl, že žalobce držel zařízení v levé ruce. Navíc dle shodných výpovědí svědků bylo zataženo a mrholilo.

S ohledem na skutečnost, že v projednávané věci jde o správní trestání, dle krajského soudu jsou na správní orgány kladeny zvýšené nároky. V důsledku spáchaných přestupků při naplnění hranice 12 bodů dochází k odebrání řidičského průkazu. Lze si tak teoreticky představit, že by k odečtu celých 12 bodů došlo pouze na základě výpovědí policistů. Soud přitom musí přisvědčit žalobci, že na tom veřejný zájem není, je to společensky nežádoucí a výjimečně i nebezpečné. Krajský soud si je vědom, že následkem uvedeného pojetí může být snižená možnost stíhat přestupky postižitelné pouhým okem, současně však zmiňuje, že mýlit se je lidské. Proto je požadavek na to, aby spáchání přestupku bylo postaveno najisto nebo tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, mimořádně důležité.

Krajský soud poukazuje rovněž na zásadu zákazu sebeobviňování, žalobci proto nelze klást k tíži, že nedoložil výpisy z telefonních hovorů. Při aplikaci uvedeného dospěl krajský soud k závěru, že neexistují důkazy, které by mohly postavit najisto, že žalobce uvedený přestupek spáchal.

Odmítnutí důvěryhodnosti svědků, jejichž výpovědi byly navrženy žalobcem, a jeho dalších návrhů na dokazování v situaci, kdy jediným důkazem o spáchání přestupku jsou výpovědi policistů, je důvodem pro zvýšenou pozornost při vypořádání se s námitkami a při uvážení o tom, jaké důkazy budou provedeny. Není-li postaveno zcela najisto, že obvinění žalovaného je pravdivé, pak dle krajského soudu je nutno vést další dokazování a pokud nelze jinak, zvážit užití zásady *in dubio pro reo*. Rovněž dle krajského soudu je vhodné zvážit, zda přestupek měl tak škodlivý následek, že lze opomenout všechna ostatní pravidla řízení, jeho principy a sledované hodnoty a vyzdvihnout verzi podporovanou policisty.

Dle krajského soudu bylo řízení v projednávané věci zatíženo vadami, které způsobily nezákonnost rozhodnutí stěžovatele, a proto nezbylo, než toto rozhodnutí zrušit.

Proti rozhodnutí krajského soudu brojí stěžovatel kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

Stěžovatel se neztotožňuje s názorem krajského soudu, že judikatura Nejvyššího správního soudu, na kterou v rozhodnutí odkazuje, je pro něj závazná. Dle stěžovatele jsou rozhodnutí soudu závazná pouze v konkrétních projednávaných případech. Krajský soud však

v projednávané věci vzal za závazná pouze některá rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, která zastávají oproti dalším rozhodnutím ojedinělý názor.

Nesouhlasí s názorem krajského soudu ve věci identifikace mobilního telefonu, neboť je názoru, že k prokázání protiprávního jednání žalobce nejsou požadované skutečnosti rozhodující a určení typu mobilního telefonu je nereálné.

Co se týče důkazů provedených správními orgány a jejich hodnocení, stěžovatel je názoru, že dílčí rozdílnost ve výpovědích policistů stran počtu osob ve vozidle není rozhodující, stejně jako otázka vyjetí za vozidlem žalobce „s majákem“. Takový postup policie je racionální a běžný. Správní orgán v řízení zhodnotil všechny svědecké výpovědi a dospěl k závěru, že výpovědi policistů jsou věrohodnější. Na podporu svých tvrzení odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2011, č. j. 2 As 52/2011 – 47, a ze dne 22. 10. 2008, č. j. 1 As 64/2008 – 42.

V projednávané věci nebyl zjištěn mimo prostého výkonu služby žádný jiný motiv policistů, proč by žalobce stíhali, jejich výpovědi jsou konzistentní a jejich výpověď je stěžovatelem hodnocena jako věrohodná. Žalobce v průběhu řízení uvedl vícero verzí, proč měl být hlídkou zastaven, přičemž z jeho bezprostřední reakce po zastavení se podává, že šlo o reakci přirozenou na situaci, kdy v ruce držel telefonní přístroj.

Úvahy krajského soudu týkající se možného naplnění 12 bodů pouze prostřednictvím výpovědi policistů nemají s projednávaným případem žádnou spojitost.

Závěrem kasační stížnosti poukazuje stěžovatel na skutečnost, že pokud by Nejvyšší správní soud vyslovil závěr, že uvedený přestupek nelze prokázat svědeckou výpovědí, vyloučilo by to prokázání většiny přestupků podle § 125c odst. 1 písm. f) zákona o přestupcích (stěžovatel má patrně na mysli § 22 odst. 1 písm. f) zákona o přestupcích, poznámka NSS).

Z uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu jednání.

Žalobce se v krátkém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožňuje s názory krajského soudu a navrhuje odmítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a za stěžovatele jedná zaměstnanec, který má vysokoškolské právnické vzdělání požadované zvláštními právními předpisy pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), ověřil přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou, zda rozhodnutí krajského soudu je přezkoumatelné. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je totiž vadou, ke které musí soud přihlížet i bez námitek. V souzené věci přitom dospěl k závěru, že i když část napadeného rozsudku tvoří obecné proklamace týkající se trestání, hypotetické úvahy o možném dosažení 12 bodů v kartě řidiče a obsáhlá citace rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, lze z něj seznat, k jakému závěru krajský soud dospěl a z jakých důvodů. Ostatně sám stěžovatel s těmito důvody v kasační

pokračování

stížnosti polemizuje, což by v případě nepřezkoumatelného rozhodnutí nebylo z povahy věci možné.

Mezi účastníky řízení není sporu o tom, že žalobce řídil dne 6. 5. 2010 v 7:40 hodin v obci Šumperk na ulici Temenické dodávkový automobil zn. Renault Master. Vozidlo Policie ČR s hlídkujícími policisty stálo v tutéž dobu na téže ulici u brány Povodí Moravy, přičemž hlídka policie vyjela za vozidlem žalobce, kterého zastavila na ulici Šumavská. Sporů není ani o tom, že žalobce na dotaz policisty „*Tak kdo to byl, šéf, nebo manželka?*“ bezprostředně odpověděl „*asi šéf*“.

Podstatou nyní projednávané věci je vyhodnocení, zda bylo prokázáno, že žalobce v době řízení držel v ruce hovorové zařízení a na základě toho mohl být shledán vinným ze spáchání uvedeného přestupku. Podle krajského soudu nebylo zejména s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2011, č. j. 8 As 100/2011 – 70, nájisto prokázáno, že žalobce uvedený přestupek spáchal a je proto na místě aplikovat zásadu *in dubio pro reo*.

Nejvyšší správní soud se s hodnocením krajského soudu neztotožňuje. Předně je třeba zdůraznit, že k problematice prokazování přestupků existuje bohatá judikatura Nejvyššího správního soudu, jejímž spojujícím prvkem je názor, že každé podezření ze spáchání přestupku je třeba hodnotit individuálně, s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem daného případu. Hodnocení věrohodnosti výpovědí policistů je v judikatuře kasačního soudu rovněž opakovaně řešeno. Mimo rozsudky uváděné krajským soudem lze rovněž poukázat na rozsudek zdejšího soudu ze dne 22. 10. 2008, č. j. 1 As 64/2008 – 42, či na rozsudek ze dne 21. 9. 2011, č. j. 2 As 52/2011 – 47, nebo ze dne 27. 9. 2007, č. j. 4 As 19/2007 – 114.

V projednávané věci proti sobě stojí tvrzení policejní hlídky na straně jedné a výpovědi žalobce a jeho zaměstnanců na straně druhé. Žádné jiné důkazy k dispozici nejsou.

Z předloženého správního spisu se podává, že správní orgán prvního stupně provedl výslech obou hlídkujících policistů, kteří shodně vypověděli, že po dobu 3 – 4 vteřin viděli, jak žalobce při řízení výše uvedeného automobilu drží v ruce hovorové zařízení. Seděli přitom ve služebním vozidle zaparkovaném u brány Povodí Moravy, vozidlo žalobce viděli ze vzdálenosti cca 5 m. Uvedený den dle jejich výpovědi mrholilo, nicméně viditelnost byla dobrá.

Žalobce oproti tomu vypověděl, že za jízdy žádné hovorové zařízení nedržel. Uvedl, že hlídku Policie ČR viděl, nicméně byla snižena viditelnost. Dále uvedl, že je pravák a telefon běžně drží v pravé ruce. Otázku policisty, na kterou odpověděl „*asi šéf*“, považoval za nemístnou, a proto na ni i nemístně odpověděl. Trvá na tom, že jemu za vinu kladený přestupek nespáchal.

Jako svědci byly vyslechnuty osoby, které spolu se žalobcem jely ve vozidle. Jedná se o svědky T. Č., zaměstnance žalobce, a svědky M. M., bývalého zaměstnance žalobce. Ti shodně vypověděli, že žalobce za jízdy netelefonoval a viditelnost byla ten den zhoršená.

Lze tak shrnout, že zatímco zasahující policisté tvrdí, že přestupek spáchán byl, osádka vozidla je zajedno v tom, že přestupek žalobce nespáchal.

Situace, kdy proti sobě stojí tvrzení policistů a přestupce, není neobvyklá. Správní orgán důkazy posuzuje v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů, hodnotí dostupné důkazy dle svého uvážení. To však neznamená, že některý z důkazních prostředků může mít *a priori* vyšší váhu než jiný. Míra věrohodnosti prováděných důkazů, konzistentnost výpovědí a další okolnosti

plynoucí ze specifika každé projednávané věci dají ve svém souhrnu správním orgánu ucelený obraz o tom, jak se projednávaná věc udála. Přitom není vždy nezbytné, aby správní orgán měl k dispozici i další důkazní prostředky, jako jsou například fotografie či jiné záznamy.

Existence rozporů ve shromážděných důkazech je poměrně běžnou záležitostí. V takovém případě, kdy se správní orgán přikloní k jednomu z protichůdných tvrzení, je nezbytné, aby úvahy, které jej k tomu vedly, přezkoumatelným způsobem vyjádřil ve svém rozhodnutí a s rozporu se vypořádal (blíže viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2006, č. j. 6 As 47/2005 – 84).

V projednávané věci je třeba vycházet z toho, že skutečnost, zda řidič vozidla drží v ruce hovorové zařízení, je objektivně vnímatelná lidským zrakem. Na rozdíl od krajského soudu Nejvyšší správní soud je názoru, že doba 3 – 4 sekund je dostatečným časovým intervalem pro to, aby policista mohl identifikovat, že řidič drží v ruce hovorové zařízení. A to zejména za situace, kdy sedí v zaparkovaném vozidle a hlídkuje, tj. soustředí se na uvedené činnosti řidičů, byť i za zhoršeného počasí.

Nejvyšší správní soud se ve své judikatuře zabýval případy, kdy byla důkazní situace obdobná té v nyní projednávané věci. Zásadně jde o dvě linie judikatury. První z nich řešila situace, kdy proti sobě stojí protichůdná tvrzení policistů a žalobce, resp. svědků a jiných důkazů není. Druhá linie se pak zabývá situacemi, kdy existují rovněž rozporné výpovědi, nicméně nad jejich rámec bylo prokázáno nestandardní chování policistů či existence jiných, jejich výpovědi oslabujících, důkazů.

V nyní souzené věci jsou výpovědi policistů vzájemně souladné, konzistentní a nevykazují žádné logické rozpory či nejasnosti. V projednávané věci nebyl zjištěn ani žádný jiný motiv, proč by policisté měli zájem na stíhání žalobce, než prostý výkon jejich služby. Shodně vypověděli, že žalobce neznají. Z materiálů založených ve správním spise není patrná ani žádná „nepřiměřená míra horlivosti“, jako byla shledána například ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 7 As 83/2010. Ostatně i v rozhodnutí v uvedené věci vyšel kasační soud z premisy, že „policistu lze považovat za nestranného svědka, není-li žádným způsobem motivován, ať již negativně či pozitivně, aby jeho svědectví vedlo k určitému výsledku řízení, v němž má podat svědectví“.

Otázkou věrohodnosti zasahujícího policisty jako svědka se zdejší soud zabýval též v rozsudku ze dne 27. 9. 2007, č. j. 4 As 19/2007 - 114, v němž vyslovil, že „K osobě policisty a tím i věrohodnosti jeho výpovědi Nejvyšší správní soud dodává, že nemá důvodu pochybovat o pravdivosti jeho tvrzení, neboť na rozdíl od stěžovatele neměl policista na věci a jejím výsledku jakýkoli zájem, vykonával jen svoji služební povinnost, při níž je vázán závazkem, aby případný zásah do práv a svobod osob, jimž by v souvislosti s jeho činností mohla vzniknout újma, nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného služebním základem nebo úkonem; nebyl zjištěn žádný důvod, pro který by policista v této věci uvedené zásady překročil. Nebyla proto shledána důvodnou námitka stěžovatele, že správní orgány i krajský soud vycházely v dané věci z „trojjediného zdroje“, jímž bylo „Oznámení přestupku“, úřední záznam a svědecká výpověď téhož policisty. Ostatně s ohledem na povahu věci se jiný v úvahu přicházející důkaz nenabízí.“ Uvedené závěry lze aplikovat i na nyní posuzovaný případ, neboť i zde kasační soud neshledal žádnou okolnost vedoucí k závěru o jakémkoliv zaujatosti zasahujících policistů. Ostatně žalobce toto ani netvrdil.

Věrohodnost a konzistentnost výpovědí policistů pak podle Nejvyššího správního soudu nesnižuje ani rozporné tvrzení týkající se celkového počtu osob ve vozidle. Není sporu o tom, že v předmětném vozidle seděli cestující s řidičem vedle sebe na předních sedadlech. To, zda svědek, který se soustředí na činnost řidiče projíždějícího vozidla, uvede, že ve vozidle seděly dvě namísto tří osob, nesnižuje hodnotu věrohodnosti jeho výpovědi, a to zvláště za situace, kdy tyto

pokračování

osoby sedí z jeho pohledu v zákrytu. Krajský soud argumentuje, že pouze jeden z policistů uvedl, že žalobce držel hovorové zařízení v levé ruce, zatímco druhý takový údaj neuvedl. Skutečnost, že jeden ze svědků blíže specifikuje spatřené skutečnosti oproti druhému, však taktéž bez dalšího nezakládá rozpor ve výpovědích. Žalobce sice uvádí, že je pravák a telefon při běžných situacích drží v pravé ruce, nicméně držení hovorového zařízení během řízení vozidla za běžnou situaci dle zdejšího soudu považovat nelze (zejména s ohledem na běžné uspořádání místa řidiče, kdy pravou rukou se obvykle řadí) a tvrzení policisty nijak nevyvrací.

Stejně tak nehodnotí Nejvyšší správní soud jako přílišnou horlivost to, že policisté vyjeli za žalobcovým vozidlem se zapnutým majákem. V této souvislosti mu pak není zcela srozumitelné konstatování krajského soudu, že vzal do úvahy adekvátnost tohoto postupu, když z rozsudku není patrné, s jakými důsledky.

Na rozdíl od policistů, kteří na věci neměli osobní zájem, měl žalobce a jeho zaměstnanci (ať stávající, tak i bývalý) motiv, proč vypovědět, že žalobce za jízdy hovorové zařízení nedržel. Je totiž zcela přirozené, že osoba, které postih za přestupek hrozí, není ve věci nestranná a bude tedy tvrdit pouze takové skutečnosti, které jí jsou ku prospěchu. To stejné potom platí i pro osoby, které jsou osobě podezřelé ze spáchání přestupku blízké či jsou k ní v jistém postavení závislosti. K obdobným závěrům ostatně dospěl zdejší soud i v rozsudku ze dne 21. 9. 2011, č. j. 2 As 52/2011 – 47.

Krajský soud vycházel při posuzování věci z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2012, č. j. 8 As 100/2011 – 70. Zcela však pominul, že v případě řešeném osmým senátem nebyly výpovědi policistů podány určitě, ve spise byly založeny fotografie daného vozidla, z nichž bylo patrné, že prostor vozidla u řidiče není natolik zřetelně viditelný, aby bylo možno bez pochyb spatřit případné držení hovorového zařízení řidičem. Nejvyšší správní soud s ohledem na konkrétní uvedené okolnosti daného případu dospěl k závěru, že provedené důkazy nestačily k závěru o spáchání přestupku. Osmý senát taktéž uvedl, že *„Pokud policisté mohou zjistit spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích již na základě prostého kontrolního zjištění (např. nedostatky povinné výbavy), příp. přestupek obvykle nelze prokázat jinak (např. nedání znamení o změně směru jízdy odbočujícím automobilem), svědecké výpovědi policistů zpravidla postačí k prokázání těchto přestupků. Uvedené by neplatilo zejména v případě, že by v průběhu správního řízení vyšla najevo skutečnost, která by založila důvod pochybovat o jejich nestrannosti.“*

Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v projednávané věci bylo dle jeho názoru v souladu s výše citovanou judikaturou dostatečným způsobem prokázáno naplnění skutkové podstaty uvedeného přestupku žalobcem. V průběhu řízení nevyvstaly indicie o tom, že by chování zasahujících policistů bylo jakkoliv nestandardní či že by měli osobní zájem na věci; mimo výpovědi žalobce a jeho zaměstnanců nejsou k dispozici žádné důkazy zpochybňující jejich výpovědi. Naopak mezi stranami nesporná bezprostřední reakce žalobce na, i když ne zcela vhodný, dotaz policisty spolu s neochotou žalobce předložit na podporu svých tvrzení výpis z telefonu (v době, kdy takovou možnost dle sdělení jeho operátora správnímu orgánu měl) oslabují věrohodnost jeho tvrzení.

V souzené věci tak bylo podle Nejvyššího správního soudu v rámci možností, které jsou správním orgánu z povahy věci dány při zjišťování přestupků viditelných pouhým okem a jinak těžko dokumentovatelných, s dostatečnou mírou jistoty zjištěno, že žalobce uvedený přestupek spáchal, jak je vyjádřeno v rozhodnutích žalovaného a správního orgánu prvního stupně.

Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadený rozsudek dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí, jak je stanoveno v § 110 odst. 3 s. ř. s.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. března 2013

JUDr. Radan Malík
předseda senátu